

NICULESCU

CARTEA MICĂ A
**religiilor
lumii**

Ross Dickinson

Ross Dickinson

Cartea mică a
RELIGIILOR LUMII

Traducere de Mihaela Veronica Busuioc

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DICKINSON, ROSS

Cartea mică a religiilor lumii / Ross Dickinson ; trad. de Mihaela Veronica Busuioc.

- București : Editura Niculescu, 2022

ISBN 978-606-38-0644-5

I. Busuioc, Mihaela Veronica (trad.)

2

© Summersdale Publishers Ltd., 2020

Published by arrangement with Summersdale Publishers Ltd. via Livia Stoia Literary Agency.

Titlu original: *THE LITTLE BOOK OF WORLD RELIGIONS*

by Ross Dickinson

© Editura NICULESCU, 2022

Bd. Regiei 6D, 060204 – București, România

Telefon: 021 312 97 82; Fax: 021 314 88 55

E-mail: editura@niculescu.ro

Internet: www.niculescu.ro

Comenzi online: www.niculescu.ro

Comenzi e-mail: vanzari@niculescu.ro

Comenzi telefonice: 0724 505 380, 021 312 97 82

Redactor: Renata Roșu

Tehnoredactor: Lucian Curteanu

Copertă: Carmen Lucaci

ISBN 978-606-38-0644-5

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.

Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Editura NICULESCU este partener și distribuitor oficial OXFORD UNIVERSITY PRESS în România.

E-mail: oxford@niculescu.ro; Internet: www.oxford-niculescu.ro

CUPRINS

Introducere

6

Religiile antice

8

Cele cinci mari religii

18

Alte religii majore

84

Alte sisteme de credință

130

Concluzie

154

Introducere

Religia continuă să aibă un impact major în lumea noastră. Fie că suntem evrei sau creștini, musulmani sau hinduși, fie că suntem evlavioși sau doar ocazional interesați de spiritualitate, agnostici curioși sau atei convingși, religia pătrunde în viețile noastre ale tuturor. În nenumăratele ei manifestări și forme, atât prin prezență cât și prin absență, ea poate deopotrivă să ne aducă împreună sau să ne dezbine. Ne poate aduna și ține împreună în jurul mesei la cină, ne poate uni ca națiuni sau chiar imperii sau ne poate înstrăina chiar stând în jurul aceleiași mese, chiar în sânul aceleiași națiuni sau al aceluiași imperiu. Faptul că religia există și se manifestă *peste tot* în jurul nostru, că așa a fost din vremuri imemorabile și va rămâne așa multă vreme de acum încolo este fundamental pentru înțelegerea condiției umane, inclusiv din perspective precum limbajul, muzica, gastronomia etc.

Religia este un domeniu extrem de vast și complex, prin istoria ei, prin influența ei în viața socială, prin varietatea ei. Având în vedere acest aspect, lucrarea de față reprezintă doar un ghid care cuprinde noțiuni de bază pentru „neinițiați”. Nu este o lucrare academică

exhaustivă, ci doar o invitație într-un tur „în jurul lumii”, cu scurte popasuri „în dreptul” principalelor religii întâlnite. Vom vorbi despre religiile majore, dar și despre câteva dintre cele mai puțin cunoscute. Vei întâlni aici date istorice, evenimente, principiile credințelor și scurte relatări privind religiile adoptate de mari grupuri de oameni sau chiar populații în ansamblul lor, întâmplări uimitoare cu diverse personaje pitorești și „fărăme” de informații care poate te vor incita să afli mai multe. Vom explora împreună cele cinci religii principale (iudaismul, creștinismul, islamismul, hinduismul și budismul) urmând să vorbim apoi și despre altele, mai puțin populare dar nu mai puțin relevante, precum zoroastrismul, șintoismul, voodoo și rastafarianismul. Dar înainte de asta, haide să mergem în urmă cât de departe ne este cu putință, după cât ne permit datele istorice consemnate, până la începuturile religiei, când vechile sisteme de credință dominau viața și cultura a milioane de pământeni.

**CELE CINCI
MARI RELIGII**

Marile religii ale lumii, în număr de cinci, sunt, în ordine alfabetică: budismul, creștinismul, hinduismul, islamismul și iudaismul. În această carte, nu le vom prezenta în ordine alfabetică, și nici în ordinea importanței lor prezumate. Ne vom ocupa mai întâi de cele trei credințe avraamice (iudaismul, creștinismul și islamismul, care sunt inspirate din învățăturile profetului Avraam) în ordinea lor cronologică, iar ulterior de celelalte două religii răsăritene, de asemenea după criteriul cronologic. Cunoscute ca „cele cinci mari religii” datorită imensei lor popularități și numărului mare de adepți din întreaga lume (însușind aproape cinci miliarde de oameni), acestea sunt în prezent cele mai cunoscute și mai răspândite religii de pe planetă. Vom putea observa că cele două categorii de religii, cele avraamice și cele răsăritene, se aseamănă mai puțin între ele decât se aseamănă între ele religiile și sistemele de credință din interiorul fiecărei categorii, însă există puncte comune tuturor celor cinci. Principala asemănare constă în Regula de Aur pe care toate o promovează, care, formulată într-un fel sau altul, se reduce la următoarea invitație: să-i tratăm pe ceilalți așa cum am dori să fim tratați noi înșine.

Creștinismul

ORIGINE: Secolul I d.H., Iudeea (teritoriul actual al Israelului/Palestinei)

DIVINITATE: Dumnezeu (Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt)

SIMBOL: Crucea

PRINCIPALA SCRIERE SACRĂ: Biblia

PERSONALITATE IMPORTANTĂ: Isus Hristos

PRINCIPALELE SĂRBĂTORI: Crăciunul, 25 decembrie (sărbătoarea nașterii lui Isus); Paștele, martie/aprilie (comemorarea răstignirii pe cruce și, respectiv, celebrarea învierii lui Isus)

PRINCIPALELE RAMURI: romanocatolicismul, protestantismul, ortodoxia răsăriteană

NUMĂR ESTIMAT DE ADEPTI: 2,1 miliarde (27,27% din populația lumii)

Creștinismul este o religie a superlativelor. Cea mai răspândită religie din lume, creștinismul are mai mulți adepți decât oricare alta. Întâlnim biserici creștine peste tot în lume, în majoritatea țărilor. Scriptura sa de bază, Biblia, este cea mai vândută carte din toate timpurile (peste 5 miliarde de copii), iar creștinismul a fost religia de stat a unora dintre cele mai puternice imperii care au existat vreodată. A produs mai multe ramuri și confesiuni decât multe alte religii la un loc. Peste două treimi dintre americani se declară creștini. Succesul creștinismului de-a lungul ultimelor două milenii, în ciuda modestei sale origini, este cu adevărat remarcabil.

PRINCIPII DE CREDINȚĂ

Creștinismul promovează ca valori principale iubirea și iertarea, deși în esență proslăvește dimensiunea spirituală și divină. Principiile sale de bază pot fi sintetizate după cum urmează:

1. Există un singur Dumnezeu.
2. Isus este fiul lui Dumnezeu, trimis în lume să mântuiască omenirea și să-i ispășească păcatele prin moartea sa.

-
3. Dumnezeu este Sfânta Treime, care îi cuprinde pe Tatăl (Dumnezeu), pe Fiul (Isus, care este Dumnezeu întrupat în om) și Duhul Sfânt (prezența continuă a lui Dumnezeu în lume, printre oameni).
 4. Există viață după moarte, unde raiul este rezervat celor care-l primesc pe Hristos în viața pământească și, respectiv, iadul, celor care nu-l primesc.

REGULA DE AUR A CREȘTINISMULUI

„Și precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea.” – Luca 6:31

ISTORIA TIMPURIE: ISUS HRISTOS

Istoria începe cu povestea nașterii lui Isus, pe care o putem întâlni peste tot în lumea creștină: negăsind loc în niciun han din Betleem, toate fiind pline, Maria din Nazaret, împreună cu Iosif, au ajuns la un staul de animale, unde Maria a dat naștere fiului ei, Isus. Urmând o stea misterioasă care i-a condus la staul, trei magi (numiți adesea „cei trei înțelepți”) au venit să-l cinstească pe pruncul Isus, aducându-i daruri scumpe: aur,

smirnă și tămâie (cele din urmă două fiind rășini aromate scumpe), convinși fiind că acesta este Mesia, după cum era prezis în Tora (Biblia evreiască, cunoscută în creștinism ca Vechiul Testament).

Când Irod, regele Iudeei la vremea aceea, a prins de veste că s-a născut viitorul rege al iudeilor, a poruncit ca toți pruncii evrei de parte bărbătească din întregul ținut să fie uciși. Cum Isus și familia lui erau evrei, au fugit în Egipt, revenind în Nazaret doar după ce pericolul a trecut, și anume după moartea lui Irod, în jurul anului 4 î.H.* Copilăria lui Isus este puțin cunoscută; ceea ce știm cu certitudine este că a învățat meseria tatălui său, aceea de tâmplar. Istoria continuă înfățișându-ni-l pe Isus la vârsta de aproximativ 30 de ani, când a fost botezat în râul Iordan de Ioan Botezătorul. După botez, Isus a petrecut 40 de zile în deșert, ferindu-se în tot acest timp de ispitele diavolului, după care a revenit printre oameni și le-a împărtășit mesajul evangheliei despre credință, iubire și iertare.

* Dionisie Exiguul este cel care a introdus în calendarul creștin termenii î.H și d.H. El a considerat anul 753 de la întemeierea Romei ca fiind anul în care s-a născut Hristos, adică anul 1 al erei creștine. Ulterior s-a stabilit că de fapt, după Dionisie, era noastră este cu 4-7 ani în urmă, iar anul în care s-a născut Hristos ar varia între anii 6-3 î.H., cel mai probabil fiind anul 2 î.H. (*n. red.*)

Predicile sale, în special Predica de pe Munte, au început să atragă atenția și interesul multor oameni, iar când Isus a intrat în Ierusalim, întâmpinat de mulțimea care cânta „Osana” (expresie aramaică de prețuire și bucurie), autoritățile evreiești au început să se îngrijoreze serios de popularitatea sa, pe care o considerau o amenințare. La scurtă vreme după aceea, fiind trădat de unul dintre discipolii săi pe nume Iuda, Isus a fost capturat de autoritățile evreiești și acuzat de blasfemie după ce nu a negat că ar fi fost fiul lui Dumnezeu. Predat romanilor, a fost întemnițat, biciuit și în final crucificat (piro-nit pe o cruce) și lăsat acolo să moară. Trupul lui fără viață a fost așezat într-un mormânt, la gura căruia a fost răsturnată o piatră mare. Însă când una din ucenicele sale, Maria Magdalena, s-a dus să-i ungă trupul cu mir, în duminica de după crucificare, mare i-a fost mirarea să vadă că trupul lui Isus nu se mai afla acolo. Isus înviat i s-a înfățișat Mariei Magdalena și ucenicilor săi de mai multe ori înainte de a se înălța la ceruri, iar când li s-a înfățișat pentru ultima oară le-a încredințat misiunea supremă: să meargă în lumea întreagă și să-i propovăduiască învățătura.

CARACTERISTICILE CULTULUI

Biserica

Formele și dimensiunile bisericilor creștine sunt de o mare diversitate, de la catedrale maiestuoase și până la modeste capele ridicate în câte-un colț de lume. „Biserica” poate exista literalmente oriunde, câtă vreme poate fi denumită astfel atât o congregație numeroasă, cât și o adunare restrânsă de credincioși. Printre trăsăturile comune reținem ferestrele cu vitralii, altarul, picturile ce înfățișează sfinți și scene biblice, dar niciuna dintre acestea nu este impusă sau în vreun fel necesară. Singura trăsătură comună, prezentă în toate bisericile creștine, este simbolul creștinismului: crucea.

Clerul

Clerul creștin este compus din „slujitori” hirotoniți care „conduc” credincioșii, și anume arhieriei, preoți și diaconi. În funcție de ramură și de specificul confesiunii, întâlnim și alți asemenea „slujitori” – vicari, pastori, predicatori etc.

Încreștinarea prin botez

Este ceremonia în decursul căreia bebelușilor li se dă un nume. Încreștinarea include adesea, dar nu întotdeauna, solemnitatea botezului: bebelușul este scufundat ușor în apă, acest gest ritualic însemnând primirea sa în Biserica Creștină.

ISTORIA TÂRZIE

De-a lungul secolelor care au urmat morții lui Isus, creștinismul s-a răspândit foarte mult. S-au ridicat nenumărate biserici și au fost compilate scrierile care alcătuiesc Noul Testament. În secolul IV d.H., împăratul roman Constantin s-a convertit la creștinism, conferindu-i acestei religii o influență și o putere sporite și pavând calea pentru ca aceasta să devină religia oficială a imperiului, ceea ce s-a împlinit sub împăratul Teodosie I, în anul 380 d.H. Creștinismul a continuat să se răspândească chiar și după prăbușirea Imperiului Roman, supraviețuind dezbinărilor și schismelor sale interne, dar și cruciadelor. A ajuns în Lumea Nouă și în Africa, unde a continuat să înflorească, fără a-și pierde redutele din Europa. Creștinismul este în prezent practicat pe toate continentele, având biserici și în locuri din cele mai neobișnuite: într-o mină dezafectată din sudul Australiei; într-un stejar din Seine-Maritime în Franța; pe un pod din Yorkshire și chiar în Antarctica, unde se află nu mai puțin de opt biserici.

CELE TREI RAMURI PRINCIPALE ALE CREȘTINISMULUI

Vreme de două milenii în care, de la nașterea lui Hristos, s-a dezvoltat și a evoluat, creștinismul a suferit numeroase transformări, divizându-se în numeroase confesiuni. Există peste o mie de ramuri diferite numai în Statele Unite. Însă trei mari confesiuni continuă să domine lumea creștină: romanocatolicismul, protestantismul și ortodoxia răsăriteană.

Ortodoxia răsăriteană

Cu cinci sute de ani înainte de separarea protestanților de catolici, s-a produs o schismă și mai importantă: Marea Schismă între Est și Vest. Nemairecunoscând autoritatea Bisericii Apusene cu centrul la Roma, Biserica Răsăriteană (cu centrul la Constantinopol) a căutat să se smulgă de sub aripa catolică, iar în 1054, Papa Leon al IX-lea din Apus și, respectiv, Patriarhul Mihail I Cerularie din Răsărit s-au excomunicat simultan unul pe celălalt. Ortodoxia răsăriteană a devenit religia oficială de stat a Imperiului Bizantin, iar cu cei aproximativ 270 de milioane de adepți pe care îi numără în prezent, continuă să domine Europa de Est și Caucazul.

Romanocaticismul

Părintele tuturor confesiunilor creștine, romanocaticismul, a apărut în secolul IV, când Imperiul Roman a adoptat creștinismul. Având în prezent 1,28 miliarde de adepți, romanocaticismul depășește în această privință protestantismul și ortodoxia răsăriteană luate la un loc. În tradiția catolică, rolul de a păstra vie credința creștină revenea cândva apostolilor, între care cel mai de seamă a fost Sfântul Petru, personal desemnat de Isus ca întăistător al Bisericii sale. Episcopii au devenit succesori ai apostolilor și, așa cum apostolii îl aveau în frunte pe Sf. Petru, episcopii se subordonează episcopului de la Roma, cunoscut sub numele mult mai popular de Papă. Înconjurat de cardinali, care alcătuiesc guvernul său, Papa este liderul suprem al Bisericii Catolice și totodată Șef al Statului Cetății Vaticanului, un oraș-stat independent din Roma. Aici se află reședința Papei, într-un așezământ maiestuos numit Palatul Apostolic, ce cuprinde birourile Bisericii Catolice, locuințe rezidențiale, capele publice și private, muzee, biblioteci și faimoasa Capelă Sixtină – care înfățișează, între altele, picturile murale ale lui Michelangelo.

Protestantismul

După cum sugerează chiar numele său, protestantismul a început cu un protest, inițiat în secolul XVI de mai mulți teologi, între care Martin Luther și Jean Calvin, care au condamnat unele dintre doctrinele și practicile Bisericii Romano-Catolice. Cu aproximativ 920 de milioane de adepți în prezent, protestantismul reunește cel mai mare număr de confesiuni diverse și astfel nu are un organism central sau o reședință principală. Vom enumera mai jos câteva dintre confesiunile care i se subsumează.

ISUS HRISTOS

NĂSCUT: cca 6-4 î.H., Betleem

DECEDAT: cca 30 d.H., Golgota (la vârsta de 33 de ani)

CAUZA DECESULUI: Crucificare

OCUPAȚIA: Învățător / Tâmplar / Mesia

ALTE NUME: Isus din Nazaret („Hristos” nu era prenumele lui, ci este un nume care i s-a atribuit, însemnând în limba greacă „cel uns”, respectiv, „cel ales”)

CUM ERA CA ADOLESCENT: Una dintre puținele mărturii despre viața lui Isus de dinainte de maturitate o regăsim în Evanghelia lui Luca, de unde aflăm că Maria și Iosif l-au pierdut pe Isus în Ierusalim și l-au găsit abia după trei zile. L-au găsit în curtea templului vorbind cu înțelepții, despre care ni se spune că au fost uimiți de profunzimea înțelegerii teologiei de care El dădea dovadă.

